

במשך מאות בשנים נכשלה האנושות במילחמה בשודדי־הים בגלל אותן הסיבות המכשילות כיום את המילחמה בשודדי־האוויר

הפיראטים

הטירוריסטים יצאו מלוב וחזרו איזה... העולם התרבותי עומד הסראונים מול תעזוליהם הנפשעים של פיראטים אלה... דרושה פעולה בינלאומית כדי לשם קץ למצב בלתי־נסבל זה... מעשים בארכאריים נגד מישפחת העמים...

מתי זה קרה? על איזה רקע? המושגים השתנו. אבל המצב המתואר בפסוקים אלה שרר במשך 300 שנה — בהן ניסתה מישפחת העמים האירופיים לשווא לשים לו קץ.

הטירוריסטים נקראו אז „קורסירים“, והם עסקו בשודדים על רקע פוליטי־לאומי דתי. מולדתם היתה „החוף הבארבארי“ (על שם הברברים, שוכני צפון־אפריקה). שהוא החוף הנוכחי של לוב, תוניסיה ואלג'יריה. הם התנפלו על האוניות הנוצריות בימי התיכון, שדדו את סחורתן. לכדו את הצוותות והנוסעים. את העשירים שיחררו תמורת כופר, את העניים מכרו לעבדות. בתקופה מסויימת המתינו כ־20 אלף שבויים נוצריים לגורלם בעיר אלג'יר בלבד.

שליטי טריפולי, תונים ואלג'יר נתנו את חסותם לבעלי־האונות, שעסקו במיקצוע זה, וגבו אחוז מן השלל. הציים של עמי־אירופה ניסו לשווא לחסל את התופעה. עוד במאה שעברה יצא חיל־הים של ארצות־הברית כמה פעמים למילחמה נגד טריפולי בגלל מיטרד זה (ומכאן איזכור „חופי טריפולי“ בהימנון חיל־הנחיתה האמריקאי). רק כאשר כבשו הצרפתים את אלג'יריה, לפני 142 שנה, חוסלו סופית הפיראטים של חוף בארבאריה.

מי־סוף עד חופי אמריקה

דימויון החיצוני הזה בין שודדי־הים בימים ההם לבין שודדי־האוויר של ימינו אינו מיקרי.

יש הרבה מן הדימויון בין תולדות שודדי־הים ובין התופעה החדשה של תקופתנו — דימויון שיש בו כדי להסביר את הקושי בחיסול התר־פעה, וגם מאפשר להסיק לקחים לא מעטים.

תופעת שודדי־הים עתיקה כשוד ביבשה. היא היתה קיימת כבר בימי הציודונים, כובשי הים התיכון. היא פרחת בימי רומא. פומפיוס, כובש ארץ־ישראל, הצטיין במאבק נגד שודדי־הים, וטבע את מטבע־הלשון: „אין צורך לחיות, יש צורך להפליג בים.“ כי אספקת־המזון של רומא באה במידה רבה ממצרים, בדרך הים.

על יוליוס קיסר סופר כי נפל בידי שודדיים, שדרשו ממנו כופר. הוא רגז על כי דרשו ממנו סכום קטן מדי, לדעתו, דבר שהפחית בערכו. על כן שילם סכום גבוה יותר, שוחרר, גייס חיילים, רדף אחרי שוביו, לכד אותם והעלה את כולם על הצלב.

שודדי־הים פרח בתקופות שונות בחופים שונים, במשך זמן־מה הטרידו שודדיים סקוטיים ואיריים את אנגליה. הוויקינגים הצפוניים שיגעו את כל אירופה. בפתחת העת החדשה פרח שודדי־הים בחוף המזרחי של אפריקה ובאוקיינוס ההודי. שודדיים

הזיכרון הרומנטי

דוגלאס פיירבאנקס, בדמותו של שודדי־הים העליון בסרט הפיראט השחור (1926). היחס הרומנטי והחיובי לשודדי־הים בסרטים ובספרים של ימינו משקף את היחס החיובי שהיה לרבים לשודדי־הים, בשעה שהטילו את חיתתם על הימים וסיפקו סחורות שדודות בזול.

אולם גם תופעה זו, כמו רוב התופעות של שודדי־הים בהיסטוריה, נולדה על רקע פוליטי מובהק — ולא חוסדה אלא אחרי שהשתנו הנסיבות הפוליטיות.

הפיכת שודדי־האוויר הפלסטיני בימינו לגיבור לאומי בעיני המוני ארצות־ערב אינה תופעה חסרת־תקדים.

בהיסטוריה של עמי אירופה מופיעים כמה גיבורים לאומיים, שלא היו, למעשה, אלא שודדיים מסוארים.

תופעה זו קשורה בדמותו של ה„פריי באטיר“ — רבי־חובל בעל אונייה פרטית, שעסק בשודדים על רקע לאומי, בימי מילחמה. בתקופת המאבק הממושך של בריטניה נגד ספרד ו/או צרפת ו/או הר לגו, על השילטון באוקיינוס ובעולם ה־חדש, נהגו מלכי בריטניה לתת לרביי־חובלים פרטיים אלה „מיכתב מינוי“, שי התיר להם לתקוף אוניות־סוחר של האויב, ייב לבזז את שללן. זה היה עסק מכניס מאוד, ולעיתים קרובות עמדה מאחורי רב־חובל כזה חברה קפיטליסטית שסיפקה לו את ההון החוזר.

אחד מגדולי ההיסטוריה הבריטי טית, סר פראנסיס דרייק, היה שודדיים כזה, ואיש לא ראה כל פסול במיקצועו, שנחשב לפטריוטי מי־מהדרין.

במצב כזה, היה קשה מאוד להפריד בין שודדיים „לאומי“ לבין שודדיים פרטי לגמרי, שלא היה מעוניין אלא בשלל ובהרפתקה — כשם שבמינו קשה מאוד להפריד בין חוטף־מטוס „לאומי“ — פלס־טיני, קראוטי, אריתריאי, תורכי וכו' — ובין סתם מטורף או הרפתקן. החוטף מטוס בארצות־הברית לשם בצע כסף.

כל עוד היו מדינות מעוניינות להשתמש בשודדיים לביצוע מדיניותן, לא היה כל סיכוי לחסל את שודדיהם. מיכה זו — יותר מחוסר אמצעים טכניים — גרמה לפריחת שודדי־הים בנתיבי האוקיינוס האטלנטי והפאציפי כמשך מאות בשנים.

יתכן ששודדי־הים הגיעו לשיא פריחתם במאה ה־17, כאשר הפכו למעצמה גדולה

מחסותן של ממשלות. בתמונה נמשך קרב פנים־אל־פנים בסירות, אחרי ששודדי־הים השתלטו על אוניה. הציר משקף את המצב־אות במאה ה־17, ימי־הזהר של הפיראטים ברחבי תבל. הפיראטים היו שודדיים את הסחורות ושובים את הצוותות והנוסעים.

הקורבנות החפים מפשע

כמו שודדי־הים של ימינו, סיכנו שודדי־הים את חייהם של אנשים חפים מפשע, גם בשעה שפעלו כביכול תחת מניעים לאומיים, ונהנו

רבים מצאו מיקלט בטוח באי מאדאגאסקאר, ואחרי שהתעשרו יסדו שם ממלכות. ים־סוף שימש במשך תקופה ארוכה גן־עדן לשודדיים.

אולם המולדת האמתית של שודדי־הים היתה, במשך מאות בשנים, איי „הודו המערבית“ מול חופי אמריקה. מעלליהם מילאו מאז ספרים וסרטים לרוב, שימשו רקע לתיאורים רומנטיים. עד היום מחפשים צוללנים את האוצרות הטבועים של שודדיים אלה.